

burljivim življenjem, kakor na primer pri bankirjih, umetnikih, časnikarjih in zdravnikih. Nasprotno pa imajo delavci na prostem, kmetje, učitelji, uradniki in duhovniki ugodne življenjske izgleda.

Meja človeškega življenja je približno pri 100 letih. Stari pisatelji so sicer poročali, da so posamezni ljudje dočakali starost 150 do 180 let; vendar so to izrodki domišljije. V neki bavarski statistiki iz leta 1871 je bilo navedenih 27 oseb s starostjo nad sto let. Ko so statistiko natančno preiskali, so našli, da je bila samo ena oseba stara nad sto let, petnajst oseb pa ni bilo niti 90 let starih. Poročila o življenjskih dobah nad 100 let prihajajo preveč iz ne-civiliziranih krajev, kjer še niso vodili tozadevnih seznamov.

O Angležu Thomasu Parru, ki je umrl v Londonu leta 1635 baje v starosti 152 let in devet mesecev, poroča znameniti zdravnik Harvey, da se je v starosti 120 let poročil z mlado vdovo, ki je zagotavljala, da ni na njem nikdar opazila starosti. Parr se je preživljal baje izključno le z mlekom in plesnivim sirom. Umrl je radi prenapasnosti, ker ga je angleški kralj pozval k sebi v London in ga tako kraljevski gostil, da je kmalu nato umrl. — Hufeland poroča o nekem norveškem kmetu, ki je baje leta 1797 umrl 160 let star, ko je bil njegov najstarejši sin star 103 leta, njegov najmlajši pa devet let. — Poročila o izredni starosti so, kakor kaže navedena slučaja, vedno opremljena s pečatom neverjetnosti.

Znanstvena opazovanja so pokazala, da je starost 105 let izredno redka. Med približno 40 milijoni in pol ljudi, ki na zemlji vsako leto umro, je približno 17 oseb starih 106 let, 10 oseb 107 let, 4 osebe 108 let, 2 osebi 109 let in kvečjemu ena oseba 110 let.

*

○ pridelovanju riža.

Res je, da se tudi naš slovenski kmet veliko poti ter trudi z obdelovanjem zemlje in raznimi poljskimi pridelki. Vendar pa nista njegov trud ter delo niti ena stotinka tega, kolikor se mora kmetijski narod pehati pri pridelovanju riža. Riž je danes razširjen po celem svetu. Vse ga uživa, ali malokomu je znano, kako težavna je pridelava te kitne vrste. Domovina ter zibelka riža sta Kitajska in Japonska. Na celem svetu najboljši riž pridelujejo Japonci.

Kakor znano, ne uspevajo rižna polja kje na suhem, ampak morajo biti tla premočena, nekaka redka brozga, ki sega odraslemu človeku do kolena.

Na Japonskem najdemo rižno kulturo v hribovskih pokrajinah, kjer se dvigujejo polja v terasah. Za riž je treba vode in sicer veliko. Večkrat jo napeljejo iz kake reke po več kilometrov daleč. Potem jo pa iztakajo po žlebeh s pomočjo široko-lopatih koles.

Začetkom aprila riževa polja še potivajo. Od začetka aprila do sredine traja obdelava. V teh dneh vidimo ubogi japonski kmetijski narod, kako čofota od zore do mraka po blatu in ga prebrača. Redki so oni, ki imajo za ora-

nje mlakužaste zemlje vola, konja ter lesen plug. Preobračanje rodnega blata se vrši po pretežni večini z lesnim orodjem ter z roko.

V sredini aprila poseje Japonec riž, ki začne kliti v 5—6 dneh. Posamezne bilke pustijo rasti do konca maja ali do začetka junija. V tem času zopet oživijo blatna polja. Poljedelec mora do kolena v blato in presaja posamezna riževa stebelca v natančno preračunani razdalji eno od drugega in za ravno potegnjenim motvozom. To delo je posebno težavno, ker ravno v teh dneh solnce neznosno pripeka.

Oktober je riž zrel, požanjejo vsako rastlino posebej ter povežejo v majhne snope. Požeto zmlatijo ter očistijo plevela. Vejanje je za sedanje čase strojev še čisto priprosto. Eden Japonec siplje neočiščeni riž iz višine na zemljo, drugi pa pahlja s pahljačo ter odpihava pleve. Očiščeno žito spravljajo v za-boje iz riževe slame in ga takoj prodajo.

Zgoraj smo omenili, da je japonski rižev pridelok najboljši na celem svetu. Radí tega japonski kmet pusti doma le toliko od svojega pridelka, kolikor se ga rabi za največje praznike ter za bolnike, vse drugo roma v svet. Ker se Japonci največ preživljajo z rižem, uvažajo najbolj cene sorte od drugod.

Rižovo slamo uporabljajo za pletenje vrvi, obuvala, preproge itd.

Primarij dr. Černič Mirko, specialist za kirurgijo se je preselil in ordinira v sanatoriju v Mariboru, Gosposka ul. 49 (tik gimnazije) tel. št. 2358 od 8.—9. ure in od pol 14.—15. ure. 1426

Dr. Rajh Stefan, odvetnik v Celju, posluje sedaj v Razlagovi ulci št. 3, prvo nadstropje, Celje. 1449

Zdravnica Dr. med. Klara Kukovec se je vrnila in sprejema spet Krekova ulica 18, Maribor. 1455

Pri lenivosti črevesja, boleznih jeter in žolča, odebelelosti in protinu, katarju želodca in črevesa, obolenjih danke, odpravi naravna FRANZ JOSEFOVA grenčica zastajanja v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišnicah uče, da uravnava »FRANZ JOSEFOVA« voda izborna delovanje črevesa. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1116

V Celju pri kolodvoru nasproti zajutrkovalnice R. Zamparuti, je sedaj popolnoma preurejena trgovina z manufakturnim in modnim blagom, klobuki itd., katero je prevzel mlad in agilen trgovec g. Josip Jelovšek. Da si pridobi stalne odjemalce in njih zaupanje ima v zalogi samo prvovrstno blago po res ugodnih in konkurenčnih cenah. Kdor se hoče dobro in poceni obleči, naj se pred nakupom prepriča pri omenjeni tvrdki, kjer bo dobil res dobro blago in bo tudi solidno postrežen. Obenem ima g. Jelovšek kot reklamo 10 dinarske bankovce. Vsak, kdor kupi v njegovi trgovini raznega blaga v znesku za 150 Din in se izkaže s takim reklamnim bankovcem mu njegova blagajna izplača v gotovini 10 dinarjev, tako, da kdor kupi za 1000 Din, lahko zamenja 7 komadov teh reklamnih bankovcev. To je posebno za one, ki pridejo z vlakom, ker imajo s tem povrnjene potne stroške. Kdor ima tak reklamni bankovec, naj istega ob prihodu v Celje zamenja pri omenjeni tvrdki, katero tudi mi vsakomur najtopleje priporočamo. 1446

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. novembra, so pripeljali špeharji na 55 vozov 162 zaklanih svinj, kmetje 8 vozov sadja, 22 vozov krompirja, 10 vozov čebule, 28 vozov zelja, 12 vozov sena in en voz slame. Svinjsko meso je bilo po Din 15—30, krompir 0.80—1.25, čebula 1.50—3, zelje 0.75—1. Seno Din 100 do 110, slama Din 70. Pšenica 2.50, rž 2.25, ječmen 2, oves 1.50, kuzuza 2, ajda 2, ajdovo pšeno 5 do 5.50, proso 3—3.50, fižol 3.50—4, grah 4—5. Kokoš 30—35, piščanci 30—70, gos 65—75, puran 60—70, domači zajec 10—40. Kislo zelje 4, kisla repa 2, gobe 1—1.50. Jabolka 3—8, hruške 6—10, slive. Mleko 3, smetana 12—14, surovo maslo 40. Jajca 1.75—2, med od 16—18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 22. novembra 1929 je bilo pripeljanih 376 svinj in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad od Din 80—100; 7—9 tednov stari 150—200; 3 do 4 mesece stari 350—400; 5—7 mesecev stari od Din 450—500; 8—10 mesecev stari od Din 550—800; eno leto stari od Din 1000—1300. En kg žive teže od Din 10—12.50, en kg mrtve teže od Din 17—18. Koze, komad Din 100. Prodanih je bilo 292 svinj in ena koza.

*

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica št. 25. 1376

Ali bo res »šmarnica« prepovedana? V zagrebških in beograjskih listih čitamo, da je minister za kmetijstvo profesor dr. Frangež izdal dne 2. novembra 1929 pod št. 27.301/II odredbo, da se odslej prepoveduje saditi trto šmarnico, ali kakor jo ponekod imenujejo: direktor. Odredba naglašja, da bodo morali lastniki vinogradov šmarnico izkrciti najdalje do leta 1932. Tudi nov državni vinski zakon, ki ga bo v bližnjih dneh sedanja vlada izdala, bo predvideval zabranitev šmarnice v vinorodnih krajih. Kmetijski, posebno pa vinogradniški strokovnjaki so večinoma mnenja, da smo si Slovenci s šmarnico pokvarili sloves slovenskih vin, ker se meša preveč šmarnice. Avstrijci, ki dajo naša vina preiskati, najdejo pri večini vina, ki se uvažja iz Slovenije in Hrvaške, primešano šmarnico. Celo ljutomerska in haloška vina že vsebujejo marsikje osovraženo šmarnico. Ministrska odredba pravi, da bo po letu 1932 vsaka prodaja šmarnice strogo zabranjena. Istotako se bodo morali vinogradi očistiti trte šmarnice. Po novem zakonu bo tudi zabranjeno saditi vinsko trto na zemljiščih, ki sodijo bolj za njive ali druge kulture. — Po naših krajih je mnogo šmarnice. — Pijačo od te trte uporabljajo ljudje večinoma za domačo pijačo. Ali bo zabranjena šmarnica tudi v teh krajih, kjer nimajo dovolj sadja, o tem razpiš ministra dr. Frangeša ne govori. »Slovenski Gospodar« bo o vsem tem pravočasno opozoril svoje bralce.

Vsem pedružnicam in gg. poverjenikom. Ulogo Hmelj. društva z dne 16. oktobra tega leta št. 574 v zadevi odpisa

zemljarine je rešila Finančna direkcija v Ljubljani dne 9. novembra tega leta št. 6190 ex 1929 tako-le: Na Vaš dopis Vas obveščam, da se padanje hmeljskih cen ne more upoštevati pri prireditvi, oziroma izterjevanju zemljarine, ker ne gre za vremensko neizgodo. Pač pa je mogoče, da se posameznim hmeljarjem na prošnjo dovolijo plačilne olajšave pri plačevanju dospelih, oziroma zaostalih davkov. Take prošnje rešuje podpisana direkcija, ako zaostanek ne presega zneska 10.000 Din, pri večjih zaostankih pa ministrstvo financ. Take prošnje za plačilno olajšavo bom vpošteval, kolikor mi omogočujejo veljavni predpisi. — Finančni direktor.

Sv. Ana v Slovenskih goricah. Da se povzdigne kmetijska izobrazba, se je ustanovila tukaj kmetijsko nadaljevalna šola, ki je bila otvorena v četrtek, dne 21. novembra 1929. Temeljita strokovna in stanovska izobrazba je danes za kmeta nujna potreba, da more s časom naprej. V četrtek, dne 28. novembra 1929 se otvori tudi gospodinjska šola za dekleta. — Krasna igra Lurška pastarica je ob lepi udeležbi dobro uspela. Navzoči so se prijetno kratkočasili, pa tudi veliko lepega naučili.

*

Nova Kmetijska družba.

Ban dravske banovine je, kakor smo poročali v zadnji številki, 12. novembra razpustil Kmetijsko družbo za Slovenijo z vsemi njenimi podružnicami vred. Zgodilo se je to radi tega, ker so tisti, ki so imeli vodstvo družbe v svojih rokah (voditelji bivše Samostojne kmetijske stranke), zapeljali družbo v vrtinec politične strasti, na drugi strani pa so napravili iz nje veliko trgovsko podjetje, ki mu je bil edini cilj čim večji dobiček. Ker ni bilo upanja, da bi bila družba pod prejšnjim vodstvom krenila na drugo pot, je oblast z razpustom presekala dosedanje nevzdržno stanje.

Nova Kmetijska družba.

Oblast je takoj potrdila pravila nove Kmetijske družbe, ki je prevzela pozabljene naloge stare družbe ter jih bo skrbno in nepristransko vršila. V soto, 16. novembra, se je vršil ustanovni občni zbor nove Kmetijske družbe, kateri je izvolil, kakor smo zadnjič poročali 15 odbornikov in tri pregledovalce računov. Ta odbor je začel in ima nalogo, da izvede novo organizacijo podružnic. Ko bo to izvršeno, se bo vrši redni občni zbor, na katerem bo izvoljen stalni glavni odbor.

Da bodo čitatelji obveščeni o zamisli in ustroju nove Kmetijske družbe, hočemo podati kratek posnetek iz njenih pravil.

Namen in članstvo nove družbe.

Nova družba se imenuje »Kmetijska družba za dravsko banovino«. Sedež je v Ljubljani. Njen namen je s skupnim delom izpopolnjevati in podpirati vse panoge kmetijstva; podpirati zakonodajo in upravo, kolikor se isti tičeta kmetijstva, ter biti oblastvom na razpolago kot posvetovalni organ. Ako in kadar bo v okviru zakonov mogoče, bo postala Kmetijska družba strokovni

zastopnik kmetovalcev v obliki Kmetijske zbornice.

Društveni član je lahko vsaka neomadeževana in samopravna oseba, ki se praktično ali teoretično bavi s kmetijstvom. Društveni člani so redni in izredni. Redni člani so lahko oni, ki se kot lastniki ali uživalci ali zakupniki dejansko bavijo s kmetijstvom in ki na svojem posestvu rede najmanj eno lastno govedo. Redni člani so lahko tudi osebe z dovršeno kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo, ali z živinozdravniško šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic. Vsi drugi člani so izredni člani.

Kdor hoče postati član, se prijavi ali naravnost glavnemu odboru ali pa načelniku podružnice, v katere okolici biva. Glavni odbor mora sprejeti vsakega člana, pri katerem so dani gori navedeni pogoji.

Redni in izredni člani imajo enake pravice in dolžnosti izvzemši aktivno in pasivno volilno pravico v društvene zastoje, ki je pridržana rednim članom.

Občni zbor, glavni odbor in pregledovalci.

Občni zbor voli iz svoje srede za dobo treh let glavni odbor, ki ga tvori 15 oseb. Te volijo iz svoje srede predsednika in 2 podpredsednika. Glavni odbor se mora sestajati najmanj enkrat vsaka dva meseca ter je sklepčen, če je razen predsedujočega navzočih najmanj še 7 članov odbora. Glavni odbor določa roke, do katerih je plačati društvene prispevke. Občni zbor voli za dobo 3 let iz svoje srede tri pregledovalce, ki imajo vršiti kontrolo gospodarstva z družbenim premoženjem in posredovanja nakupov za družbene člane, presojati letne račune in računski zaključek.

Volitev in razdelitev odborniških mest.

Volitve glavnega odbora, računskih pregledovalcev ter podružničnih odborov in delegatov za občni zbor se vršijo po proporciju. Volitve vodi in nadzoruje predsedujoči.

Kandidatne liste, na katerih morajo biti napisani vsi kandidati, je pred pričetkom volilnega akta prijaviti predsedujočemu. Kandidatne liste na občnih zbora družbe morajo biti podpisane od najmanj 20 delegatov.

Glasuje se z glasovnicami, na katere je napisati ime nosilca liste. Kadar ni ugovora, se lahko voli per acclamationem.

Skrutiniju pripadajo po en zastopnik vsake kandidatne liste in poleg tega na občnih zbora družbe dva člana glavnega odbora, ki jih ima v to pred občnim zborom določiti glavni odbor, na zbora podružnic pa en član podružnice, ki ga imenuje predsednik.

Razdelitev odborniških mest se vrši na sličen način, kakor pri občinskih volitvah in sicer: Število oddanih glasov se deli s številom mandatov, zvišanim za eno. Če se pri tej delitvi pokaže ostanek, se mora dobljeno število zaokrožiti na prvo večje celo število; če pa ni ostanka, je dobljeno število zvi-

šati za eno. S tako doseženim volilnim številom se dele števila glasov, ki so jih dobile posamezne kandidatne liste. Na ta način dobljeno celo število pokaže, koliko mandatov pripade posamezni kandidatni listi. Ako se niso oddana vsa mesta, se prvo preostalo mesto prideli kandidatni listi, ki je dobila največ glasov, ako njen ostanek presega polovico volilnega števila. Drugače se prideli prvi preostali mandat listi z največjim ostankom. Druga preostala mesta se odkažejo onim kandidatnim listam, ki imajo nadaljnje največje preostanke. Ob enakem številu odloča žreb.

Za volitev podružničnih delegatov za občni zbor še velja to-le: Če se volita dva delegata, pripade kandidatni listi, ki je v manjšini, en delegat le tedaj, če je ta kandidatna lista dobila najmanj 21 glasov in je število teh glasov večje kakor ostanek nasprotne kandidatne liste.

Podružnice.

Glavni odbor določa, kje naj se ustanovijo podružnice. Ustanovitev podružnice je dopustna le takrat, kadar ima šteti podružnica najmanj 20 rednih članov. Ustanovitev podružnice pa mora glavni odbor vsekakor dopustiti, če se priglasijo za podružnico najmanj 30 članov. Podružnico je šteti za ustanovljeno, kakor hitro se je vršil ustanovni občni zbor in bil izvoljen odbor podružnice.

Redni člani podružnice volijo na občnem zboru iz svoje srede na tri leta odbor, obstoječ iz najmanj petih članov, kateri iz svoje srede izvolijo podružničnega predsednika in podpredsednika ter po potrebi tajnika in blagajnika.

Glavni odbor, izvoljen na ustanovnem občnem zboru, ima dolžnost, kakor je določeno v prehodnih določbah, da sprejme kot člane one, ki so plačali članarino v teku leta Kmetijski družbi za Slovenijo in ki odgovarjajo pogojem teh pravil, ne da bi morali ti za tekoče leto plačati še kake prispevke iz naslova članarine, in ki se prijavijo za člane.

*

Pomen brezalkoholnih sadnih pijač.

Pri nas v Sloveniji se leto za letom stopnjuje število izletnikov in turistov, ki se radujejo prirodne lepote našega ozemlja. Mi, ki smo sinovi domače grude, je ne cenimo tako visoko kot tujec. Prihod inozemcev v našo državo ima velik gospodarski pomen, posebno za kmeta. Saj vidimo na letoviščih, zdraviliščih, kako dobro se vnovčijo gospodarski produkti, posebno sadje. Da moremo docela zadovoljiti tuje, je treba vsestransko dobre postrežbe. Posebno glede pijač jim dostikrat ne moremo ustreči, ker zahtevajo posebno ob letnih dnevh za gašenje žeje brezalkoholne pijače. Gostilničar jim postreže z navadno pokalico. Ali bi ne prijalo izletniku mnogo boljše kozarec čistega navadnega sadnega mošta? Pa tudi za

kmeta je bolje, ker se s tem vnovčuje njegov s trdom prislužen produkt.

Kaj neki je to brezalkoholna pijača? To je popolnoma naravni jabolčni, oziroma grozdni mošt. Če pustimo iztisnjeni sadjevec v sodu, začne kipeti, izgublja svojo prvotno gostost in se spremeni v alkoholno tekočino, ki se učisti. To vrenje se pa ni moglo izvršiti samo od sebe, ampak povzročile so ga enostanične rastlinice, to so vinske kvasnice.

Že v davnih časih so ljudje shranjevali soke na ta način, da so jim pridodali medu. V tem slučaju služi med kot ohranjajoče sredstvo. V novejšem času je bilo stremljenje znanstvenikov, kako odstraniti ali zamoriti povzročevalce kipenja — vinske kvasnice. Posrečila se jim je do danes iznajdba, kako odstraniti kvasnice in druge škodljivce iz mošta. S tem so odprli pot k novodobnemu življenju treznosti.

Glavno, ako hočemo izdelovati sokove doma je, da vemo, kateri sok se v to svrhu s pridom uporablja. Sok, ki služi zgoraj navedenemu namenu, mora biti harmonično sestavljen (razmerje med sladkorjem in kislino primereno). Izmed sadnih sort so najboljše: ananasova reneta, bojkovo jabolko in hruške moštnice. Tudi grozdni sok se v to svrhu s pridom uporablja, na primer sorte: žlahtnina, silvanec. Sok iz moštov, ki imajo mnogo sladkorja in malo kisline je žarkega, neprijetnega okusa. Sok kot takšen je deloma tudi redilen, ker vsebuje sladkor: navadno 12%. Vsebujejo pa brezalkoholne pijače tudi druge snovi, ki so za ohranitev trajnega in trdnega zdravja neobhodno potrebne, to so vitamini (vita pomeni življenje). Tvorijo se ti vitamini v plodovih, ki so na solncu, to je v prvi vrsti sadje in grozdje, ki potrebuje največ solnca za dobro dozorenje. Vse te snovi pridejo pri predelavi v mošt. Sveže sadje počaka kvečjemu do spomladi, v nadalje pa se naj uživa sadje v brezalkoholnem produktu. — Posebno otroci in bolniki se bodo zelo dobro počutili ob uživanju takšnih pijač. Odehalo bo zastrupljenje mladine po alkoholu, nastopila bo vzgoja, ki bo dala svetu resne in preudarne delavce.

Martin Potočnik.

K Frančku pijančku je prišel zdravnik. Strogo ga je pregledal in zapisal zdravila. Sosed ga pride obiskat. »No, sosed, kaj pa misli zdravnik? Ali ti je predpisal kakšna zdravila?« — »I kajpak! Šmentani so ti doktorji! Ukazal mi je piti neke preklicane kapljice, ki bi jih še pes ne povohal. Ampak one kapljice, saj veš, ki nam jo je Bog letos tako sladko dal, ono pa mi je prepovedal piti! Saj moraš biti bolan od same jeze!«

V nedeljo je gospod župnik na prižnici ostro bičal pregrehe ljudi. Ravno kar je vstopila v cerkev stara ženica, prepozno je bila prišla in gledala, da pride do svojega sedeža. Tu pa povzdigne gospod župnik glas in zakliče: »Da, da, odkod pa prihaja ta pregreha?« — »Oh, iz Žabje vasi, Gospod!« je vsa prestrašena vzkliknila ženica. Mislila je v zmedi, da pridigar nanjo kriči.

Med 7 prednostmi ena :

Prijeten
duh!

Vesetje je pogledati skrbno ohranjeno kot cvetje belo perilo. — Vesetje bo še večje, če perilo tudi lepo diši. Zato rabite le

Schichtovo Terpentinovo Milo

1287

NAŠA DRUŠTVA

Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima dne 1. decembra ob 6. uri zjutraj svojo adventno pobožnost s skupnim sv. obhajilom v stolni in mestni župni cerkvi, katero izvrši pomožni škof dr. Tomažič. Ob 5. uri popoldne sv. blagoslov z darovanjem. Najvljudneje se vabijo vse članice kukor tudi vsi podporni člani, da se te pobožnosti udeležijo in

sicer z društvenim znakom. Odbor.

Št. Janž pri Dravogradu. Ali že veste? Morate še ne, da dobite za 5 Din radio aparat. — Kmetje in gospodarji, vi pa lahko dobite lepega štiriletnega konja (4000 Din) ali pa železni plug. Gospodinje in matere, tudi vas čaka sreča. Na primer za 5 Din lahko dobite 50 kg kave ali sladkorja. Fantje in dekleta, tudi na vas nismo pozabili, tudi vi se lahko vozite z elegantnim kolesom, moškim ali ženskim. Vse to lahko dobite, če naročite srečke ortovskega doma v Št. Janžu. Še danes pišite potom dopisnice po srečke, da bodete deležni teh